

Προστατευόμενες περιοχές και Βιώσιμος Τουρισμός Η περίπτωση του Παρνασσού

Λαναρά Θεοδώρα
Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος MSc
Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού

Προστατευόμενες περιοχές

Ορισμός:

“Μια χερσαία και/ή θαλάσσια έκταση με ιδιαίτερα οικολογικά και τοπικά χαρακτηριστικά, αφιερωμένη στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας και των φυσικών και συναφών πολιτιστικών πόρων για την παρούσα και τις μελλοντικές γενιές, η οποία υπόκειται σε ειδικό καθεστώς διαχείρισης με νομικά μέσα ή άλλους αποτελεσματικούς τρόπους” (IUCN)

Προστατευόμενες περιοχές εθνικής νομοθεσίας

Το εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες (Ν.3937/2011):

- Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης
- Περιοχές προστασίας της φύσης
- Φυσικά πάρκα : Εθνικά ή Περιφερειακά πάρκα
- Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών : Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Ε.Ζ.Δ.), Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) ή Καταφύγια άγριας ζωής
- Προστατευόμενα τοπία και στοιχεία τοπίου ή προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί

Διεθνείς προστατευόμενες περιοχές

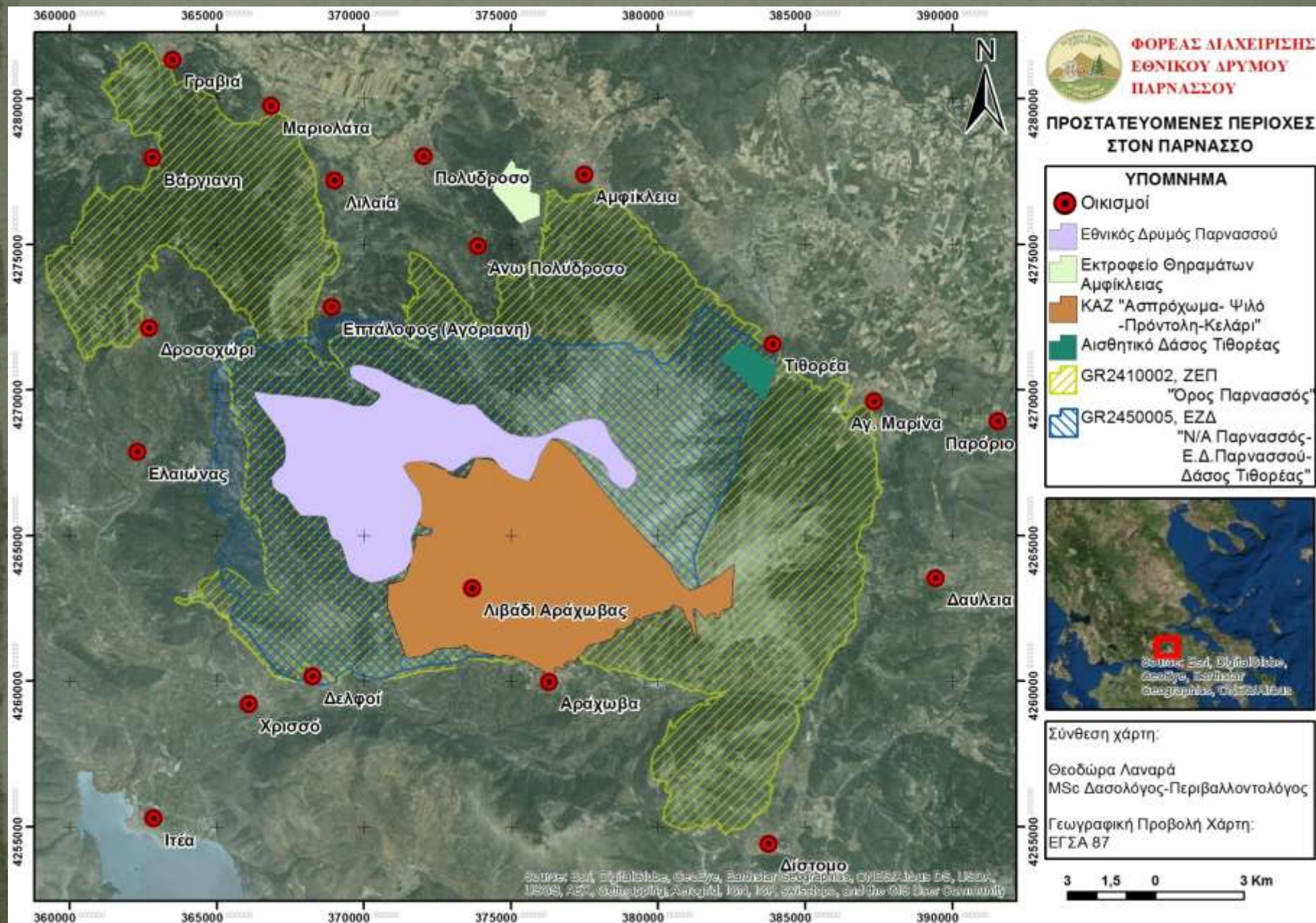
- Σύμβαση Ραμσάρ (υγροβιότοποι)
- Σύμβαση της Βαρκελώνης (Πρωτόκολλο 4) "Ειδικά προστατευόμενες περιοχές της Μεσογείου"
- Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς για το φυσικό περιβάλλον (Αντιχάσια όρη - Μετέωρα, όρος Άθως)
- Αποθέματα Βιόσφαιρας (Εθνικός Δρυμός Ολύμπου, Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς)
- Βιογενετικά αποθέματα για τη διατήρηση αντιπροσωπευτικών δειγμάτων χλωρίδας, πανίδας και φυσικών περιοχών της Ευρώπης

Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο NATURA 2000

Είναι ένα δίκτυο ζωνών προστασίας της φύσης που εκτείνεται σε ολόκληρη την Κοινότητα και έχει ως στόχο να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη διατήρηση των πιο πολύτιμων και πλέον απειλούμενων ειδών και ενδιαιτημάτων σε ικανοποιητικό επίπεδο

- «Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)» (Special Protection Areas - SPA) για τη "διατήρηση της Ορνιθοπανίδα", όπως ορίζονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ (η οποία αναθεωρήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ)
- «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)» (Sites of Community Importance - SCI) για τη "διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδα", όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ

Η προστατευόμενη περιοχή του Παρνασσού

- Εθνικός Δρυμός Παρνασσού, ιδρύθηκε το 1938 με Β.Δ., η ανακήρυξη έγινε για λόγους προστασίας του ιδιαίτερου φυσικού τοπίου, έχει έκταση 3.513 ha
- Αισθητικό Δάσος "Περιαστικό Δάσος Τιθορέας", λόγω της ιδιαίτερης αισθητικής, τουριστικής, υγιεινής και ιστορικής σημασίας, έχει έκταση 200 ha
- Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) "Ασπρόχωμα - Ψιλό - Πρόντολη - Κελάρι (Αράχωβας)", σημαντικός βιότοπος αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμανσης ειδών άγριας πανίδας, έχει έκταση 5.434,8 ha
- Εκτροφείο Θηραμάτων «Αμφίκλειας» έκτασης 250 ha
- Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) "Όρος Παρνασσός" με κωδικό GR 2410002 και έκταση 34.384 ha
- Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) -πΤΚΣ "Νοτιοανατολικός Παρνασσός - Εθνικός Δρυμός Παρνασσού - Δάσος Τιθορέας, Σπηλαιοβάραθρο Πολυδρόσου" με κωδικό GR 2450005 και έκταση 18.663,57 ha

Βιώσιμος Τουρισμός

“Ανάπτυξη η οποία ικανοποιεί τις ανάγκες των τουριστών και των περιοχών υποδοχής στο παρόν, ενώ προστατεύει και αυξάνει τις ευκαιρίες για το μέλλον. Θεωρείται ότι οδηγεί στη διαχείριση όλων των πόρων με ένα τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν να επιτυγχάνονται οι οικονομικές, κοινωνικές και αισθητικές ανάγκες, ενώ διατηρεί την πολιτιστική ακεραιότητα, τις σημαντικές οικολογικές διαδικασίες, τη βιολογική ποικιλότητα και το σύστημα υποστήριξης της” (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού)

Ο βιώσιμος τουρισμός προϋποθέτει την ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων, σεβασμό της βιοποικιλότητας, ελαχιστοποίηση των δυσμενών οικολογικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιπτώσεων και μεγιστοποίηση των ωφελειών για το περιβάλλον και τις τοπικές κοινωνίες.

Σχέση προστατευόμενων περιοχών και τουρισμού

➤ Αρχική άποψη

Απόλυτη προστασία των προστατευόμενων περιοχών, συνεπαγόταν την απομάκρυνση της ανθρώπινης παρουσίας και οποιασδήποτε δραστηριότητας διότι ανάπτυξη και προστασία περιβάλλοντος έννοιες ασύμβατες

➤ Νεότερη προσέγγιση

Βαθμιαία αλλαγή της αντίληψης για το ρόλο των προστατευόμενων περιοχών

Ενσωμάτωση της προστατευόμενης περιοχής στον ευρύτερο οικολογικό, οικονομικό και κοινωνικό περίγυρο

“Ενεργός διαχείριση” των προστατευόμενων περιοχών

Σχέση προστατευόμενων περιοχών και αειφόρου ανάπτυξης

Η αειφόρος ανάπτυξη στις προστατευόμενες περιοχές στηρίζεται σε 3 άξονες :

1. Το φυσικό περιβάλλον, ο βαθμός χρήσης του οποίου ορίζεται ως φέρουσα ικανότητα του τόπου, δηλαδή το όριο της ανθρώπινης δραστηριότητας που αν ξεπεραστεί θα επιδεινώσει το επίπεδο των φυσικών πόρων και το επίπεδο ικανοποίησης των επισκεπτών
2. Το κοινωνικό περιβάλλον, που αφορά τις απόψεις των κατοίκων
3. Το οικονομικό περιβάλλον, όπου αναλύονται οι ανάγκες της τοπικής κοινωνίας

Βιώσιμος τουρισμός στον Παρνασσό

Συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής

- Ποικίλοι φυσικοί πόροι (πλούσια χλωρίδα και πανίδα, γεωμορφολογία)
- Ελκυστικό περιβάλλον και το ήπιο κλίμα
- Σημαντικοί πολιτιστικοί πόροι
- Διεποχικότητα
- Εύκολη προσβασιμότητα

“Ο Παρνασσός αποτελεί ένα οικολογικό εργαστήριο με πολύ σημαντικά και ευαίσθητα οικοσυστήματα, πλούσια ιστορία και πολιτιστική κληρονομιά. Είναι ένας χώρος ο οποίος θα μπορούσε να αποτελέσει πρότυπο μοντέλο ήπιων μορφών τουρισμού του ορεινού χώρου (Τσιτσώνη 2015)”.

Paeonia parnassica

Juniperus foetidissima

Ήπιες μορφές Τουρισμού

Χαρακτηριστικά:

- Μικρής κλίμακας ανάπτυξη του τουρισμού
- Οργανώνεται από τον τοπικό πληθυσμό και τους τοπικούς φορείς
- Επισκέπτες με ειδικά ενδιαφέροντα
- Κοινωνικές και περιβαλλοντικές αξίες
- Θετική αλληλεπίδραση μεταξύ επισκεπτών και τοπικής κοινότητας
- Συμβολή στην αντιμετώπιση της εποχικότητας
- Συμπληρωματικό εισόδημα στον τοπικό πληθυσμό

Ήπιες μορφές Τουρισμού στον Παρνασσό

- Πεζοπορία
- Ορειβασία
- Αναρρίχηση
- Κατάβαση φαραγγιών
- Σπηλαιολογία
- Ορειβατικό σκι
- Ποδηλασία
- Αθλητισμός
- Παρατήρηση και φωτογράφιση φυτών - ζώων και τοπίων
- Ερμηνεία περιβάλλοντος
- Πολιτιστικές διαδρομές

■ Πεζοπορία

■ Ορειβασία - Αναρρίχηση

■ Κατάβαση φαραγγιών

■ Σπηλαιολογία

■ Χιονοδρομία

■ Ποδηλασία

■ Αθλητισμός

■ Αθλητισμός

■ Φωτογράφιση

■ Ερμηνεία περιβάλλοντος

■ Πολιτισμός

■ Πολιτισμός

Επίλογος

- Η ευρύτερη περιοχή του Παρνασσού παρουσιάζει μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης πολλαπλών ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού καθώς είναι μια περιοχή πλούσια σε πολιτιστικούς πόρους με ιδιαίτερα φυσικά και γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά
- Για τον Παρνασσό υπάρχουν σημαντικά περιθώρια διεποχικής τουριστικής ανάπτυξης με την προώθηση κατάλληλων μέτρων και πολιτικών που στηρίζονται στην προστασία του περιβάλλοντος
- Η ανάπτυξη του Βιώσιμου τουρισμού προϋποθέτει τον απαραίτητο σχεδιασμό σε όλα τα επίπεδα -εθνικό, περιφερειακό, τοπικό- και τη συστηματική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ενημέρωση και εκπαίδευση

Ευχαριστώ
πολύ

www.parnassosnp.gr